

Nasjonalt Breibandråd – (NBR) er et faglig administrativt organ, som skal koordinere og fremme synspunkt fra fylkeskommunene i spørsmål knyttet til breibandutbygging. Rådet skal fungere som pådriver og dialogpartner overfor aktuelle departement og aktuelle utbyggere. Rådet skal også bidra til informasjonsformidling, erfaringsutveksling og læring mellom fylkeskommunene, kommunene, statlige myndigheter, næringsliv og andre interessenter. Rådet kan ta initiativ til utredninger og kunnskapsutvikling innenfor aktuelle problemstillinger knyttet til planlegging, utbygging og bruk av bredbånd. Arbeidet skal knyttes til fylkeskommunenes rolle som regional utviklingsaktør.

Høring – Auksjon av 2,6 GHz- og 3,6 GHz-båndene (5G-auksjonen)

Nasjonalt Breibandråd viser til Nkoms dokumenter om regler og rammebetingelser for 5G-auksjonen, med høringsfrist 09.04.2021.

IKT og bredbånd er en nøkkel til fremtidig vekst og velferd i Norge. Vi er på vei inn i en datadrevet økonomi og vi ser kraftig økning i digitalisering innenfor flere områder i samfunnet. God nok dekning, kapasitet og robusthet i norske mobil- og bredbåndnett er viktig både for neste fase av digitaliseringen i kommunal sektor og for den pågående digitaliseringen i samfunnet øvrig. I tillegg til god mobildekning trengs fiberkabler med nok kapasitet til å tilfredsstille fremtidige behov. For å ha trygge overføringer av data er det behov for flere fiberkabler slik at en har alternative ruter dersom mobilnett og fiberkabler faller ut. Krav til tilfredsstillende samfunnssikkerhet, godt grunnlag for digitalisering og internasjonal konkurransekraft krever regulatoriske tiltak, og god koordinering med det arbeidet som gjøres på regionalt nivå når det gjelder digital infrastruktur.

Nasjonalt Breibandråd mener med dette som utgangspunkt at 5G-auksjonen på et overordnet nivå må innrettes slik at den blir et viktig ekom-politisk virkemiddel, som hensyntar kommunale- og fylkeskommunale strategier for å sikre god ekom-infrastruktur i alle landets kommuner så raskt som mulig. Forslaget om 560 millioner kroner i prisreduksjon mot krav til utbygging av trådløst bredbånd i distriktene sees på som positivt i så måte.

Nasjonalt Breibandråds syn på kriteriet om prisreduksjon for distriktsutbygging:

I kommende frekvensauksjon for 5G-nett foreslås en ordning som gir frekvenseierne inntil 560 millioner kroner i rabatt, for å bidra økt utbygging av trådløst bredbånd i distriktene. Det er en engangsordning som ikke kan fortrenge den årlige og forutsigbare tilskuddsordningen for bredbånd over statsbudsjettet. Politikerne må sette nye mål om høyhastighets internett til alle, der de bor og arbeider, og som forpliktes med en forutsigbar økonomisk bredbåndsstøtteordning

Dagens modell med fylkene som sentrale aktører i utvelgelse og utlysning av midler bør videreføres for å få helhetsblikket på utfordringene og bidra til mest mulig infrastruktur til en riktig pris. Spleiselaget bør videreføres også for ny utbyggingsmodell med 5G og eksisterende modell. 5G-rabatten må så langt det er mulig koples med eksisterende tilskuddsordning. Det må kreves at utbyggere, også ved etablering av 5G-basert bredbånd, også bidrar med en andel av finansieringen. Eksisterende 25%-krav til lokal egenandel fravikes.

5G-rabatten må ses i sammenheng med dagens tilskuddsmodell for å:

- Få ut synergieffekter mellom ulike teknologiske muligheter på tvers av leverandører
- Få omforente prioriteter i utbyggingsområdene i samarbeid med kommuner og fylkeskommuner.
- Sikre kvotefrie, stabile og skalerbare løsninger
- 5G-rabatten bør så langt det er mulig fordeles i tråd med fordelingsnøkkelen på eksisterende tilskuddsmodell
- Legge helhetlige forutsigbare planer for utbygging de neste fem år

Det er en utfordring å få aksept blant innbyggere for at mobilbasert bredbånd er det beste. Det oppfattes ofte som en nødløsning, et andrevalg. Utbygger må basere seg på å samarbeide med fylker og kommuner for å motivere og forklare teknologi og muligheter, samt prise tjenestene i tråd med eksisterende tilbud med andre teknologier.

NBR er opptatt av at ekom-politiske virkemidler knyttet til 5G-utbyggingen må sees i sammenheng med den statlige bredbåndsstøtteordningen som skal bidra til å sikre full høykapasitets bredbånddekning med minimum 100 Mbit/s-tilbud til alle husstander, bedrifter og offentlige etater og virksomheter i hele landet. Vi ønsker en forklaring på hvordan 5G-rabatten for distriktsutbygging og den årlige bredbåndsstøtteordningen sammen skal bidra til god nok bredbåndsinfrastruktur i alle landets kommuner i løpet av de nærmeste fem årene.

Dersom utbygging med 5G-rabatt ikke er koordinert med utbygging basert på den årlige bredbåndsstøtteordningen kan det føre til at 5G-utbyggere velger å bygge 5G-nett som kun dekker noen av husstandene/bedriftene i områder som kunne blitt tildelt statlig støtte for utbygging til alle husstandene/bedriftene i området gjennom den årlige bredbåndsstøtteordningen. Hvis utbyggere av 5G-nett får mulighet til å «plukke ut» de mest attraktive husstandene/bedriftene i disse områdene kan konsekvensen av den foreslåtte 5G-rabatten bli at områder som i utgangspunktet kvalifiserer for offentlig støtte gjennom den årlige bredbåndsstøtteordningen ikke lenger oppfyller kriteriene for slik støtte, eller blir mye dyrere å bygge ut. Nasjonalt Breibandråd er av den oppfatning at dette vil være en svært uheldig konsekvens av 5G-rabatten og mener det samme kravet til å dekke alle husstander/bedrifter i et område som bygges ut med offentlig støtte må gjelde for utbygging basert på en eventuell 5G-rabatt som for utbygging basert på den årlige bredbåndsstøtteordningen.

NBR mener at den årlige bredbåndsstøtteordningen bør være den bærende ordningen for offentlig støtte til utbygging av høykapasitetsnett i ikke-kommersielle områder. Tilskudd fra bredbåndsstøtteordningen tildeles ut fra en behovsvurdering lokalt og regionalt og gjennomføres av kommuner og fylkeskommuner i fellesskap etter dialog med mulige utbyggere i de aktuelle områdene. Dersom 5G-utbyggere tillates å «plukke ut» enkelthusstander i et område, frykter KS at det kun er de mest lønnsomme/minst kostnadskrevene husstandene som blir prioritert. Det kan i neste omgang gjøre det enda dyrere å etablere 100 Mbit/s-tilbud til de gjenværende husstandene i slike områder.

Av KS FoU-rapporten «*Hvordan sikre god nok ekom-infrastruktur i alle landets kommuner?*» fra februar 2021 fremgår det at de fleste fylkeskommunene opplever at det blir dyrere og dyrere å etablere høykapasitetsbredbånd i de gjenværende områdene, og fylkeskommunene har gitt uttrykk for at det ikke holder med årlige støttebeløp tilsvarende bevilgningen på statsbudsjettet for 2021 (264 millioner kroner) dersom målet er å oppnå høykapasitetsdekning til alle i hele landet i løpet av de nærmeste årene. Slik det ser ut i forslaget vil rabatten på 560 millioner kroner ikke få noen effekt på 100 Mbit/s-dekning i distriktene før om 2-3 år. NBR anbefaler at bevilgningen til eksisterende tilskuddsordning holdes på et nivå med ca 500 millioner hvert år for å sikre 100 Mbit/s-tilbud i områder hvor den foreslåtte 5G-rabatten ikke vil få noen virkning på høykapasitetsdekningen.

Nasjonalt Breibandråds syn på ambisjonen om rask tilgang til 5G:

Nkom ønsker tidlig innføring av 5G. Innehaver skal innen 31. desember 2024 bygge ut høyhastighets bredbånd og tilby en bredbåndstjeneste med minimum gjennomsnitts netto opplevd nedstrøms/oppstrøms hastighet på 100/10 Mbit/s til husstander og/eller næringsbygg i distriktene som ikke allerede har tilbud om dette. Det stilles ikke nærmere krav til utbyggingstakt innenfor dette tidsrommet.

Nasjonalt Breibandråd mener dette er svært sent og kan forårsake forsinkelser og avventning i bygging basert på eksisterende bredbåndsstøtteordning. NBR er opptatt av at alle landets husstander og næringsliv skal få god nok ekom-infrastruktur så raskt som mulig. Det er fortsatt store forskjeller mellom tettbygde og grisgrendte områder. NBR har primært fokus på de siste 10% som ikke per i dag har eller kan få fullverdig bredbåndstilgang og det er nå behov for nye mål og tiltak som sikrer at de resterende 10 % også får et tilsvarende godt bredbåndstilbud. Basert på dagen forventinger til kapasitet når det gjelder bredbånd er 10 Mbit/s for liten oppstrøms hastighet.

Nasjonalt Breibandråds syn på hvordan utbyggingen av 5G koordineres:

Nkom skal også utarbeide oversikter over bygninger utenfor byer og tettsteder som mangler tilbud om en 100/10 Mbit/s-bredbåndstjeneste. Tilbudet om minimum en 100/10 Mbit/s-bredbåndstjeneste til de bygningene som Innehaver velger å dekke, skal opprettholdes så lenge tillatelsen er gyldig. Innehaver skal levere en tjenestekvalitet og stabilitet som sikrer tidskritiske applikasjoner. Hastigheten på minimum 100/10 Mbit/s skal kunne oppnås fra tilbyders utstyr og kan realiseres ved hjelp av utendørs antenner der hvor dette er hensiktsmessig. Tilbyder skal kunne måle og dokumentere hastighet, tjenestekvalitet og stabilitet på internettilkoblingen hos bruker.

Investeringsbeløpet kan benyttes til etablering av nye «green field»-siter, nye basestasjoner i andre aktørers infrastruktur og oppgradering med f.eks. nye 5G-basestasjoner i Innehavers egen infrastruktur. Minimum 50 prosent av investeringsbeløpet skal benyttes til etablering av nye siter. Med nye siter menes i denne sammenheng siter hvor Innehaver ikke har basestasjoner/utstyr per 1. januar 2023. Innehaver skal, så langt det er mulig, gjenbruke eksisterende infrastruktur, herunder også infrastruktur etablert for andre tjenester enn offentlig mobilkommunikasjon, fremfor å etablere ny infrastruktur.

Nasjonalt Breibandråd minner om at fylkeskommunene har utvidet ansvar for tilrettelegging av bredbånd på regionalt nivå, da dette er en åpenbar samfunnsutvikleroppgave. Fylkeskommunene har over flere år samarbeidet med kommuner, store og små bredbåndsaktører og frivillig sektor om å bedre bredbåndsdekningen i områder der det ikke er bedriftsøkonomisk lønnsomt å bygge ut bredbånd. Fylkeskommunene har over tid opparbeidet seg god kompetanse på fagfeltet og kjenner godt til både de lokale behovene og mulighetene for utbygging av bredbånd. Gjennom sin lokalkunnskap er også fylkeskommunene best stilt til å vurdere potensialet for næringsutvikling og øvrige virkninger på samfunnsutviklingen.

De to største nasjonale aktørene i det norske ekom-markedet (Telenor og Telia) er i utgangspunktet best posisjonert for å konkurrere om den foreslåtte 5G-rabatten. Frem til nå har den statlige bredbåndsstøtten vært basert på prinsippet om teknologinøytralitet, og flere lokale og regionale fiberutbyggere har vært viktige bidragsyttere til bedre høykapasitetsdekning i mange kommuner de senere årene. Nasjonalt Breibandråd mener det vil være uheldig dersom vilkårene for en eventuell 5G-rabatt bidrar til at en større andel av det resterende 100 Mbit/s-behovet blir dekket med radiobasert bredbånd (dvs. mindre fiberutbygging) enn om prinsippet om teknologinøytral statlig bredbåndsstøtte videreføres.

Dessuten mener Nasjonalt Breibandråd at 5G-utbygges eventuelle «utplukking» av de minst kostnadskrevene husstandene i et område for utbygging med 5G-rabatt kan vanskeliggjøre utnyttelsen av de årlige bredbåndstilskuddene som fylkeskommunene forvalter. Slik «utplukking» kan føre til at det blir mindre attraktivt for lokale og regionale fiberaktører å delta i anbuds konkurranser om utbygging i områder hvor de minst kostnadskrevene husstandene er forbeholdt utbygging med 5G-rabatt.

Det er svært viktig at regionalt nivå blir involvert i Nkoms kartlegging av manglende dekning i og utenfor tettsteder. Det er også svært viktig at regionalt nivå blir informert om utbyggingsplaner og utbyggingstakt for å få en god koordinering av hvordan digital infrastruktur tilrettelegges og tas i bruk.

Nasjonalt Breibandråds syn på hvordan utbyggingen av 5G tilrettelegges for industri og næringsliv:

Nkom har gjort vurderinger av behovene til industri og næringsliv, og mener det er gode muligheter for å finne løsninger igjennom tjenestetilbud fra mobiltilbydere via offentlige mobilnett, enten via kjøp av tjenester eller ved å leie tilgang til frekvensressurser. Nasjonalt Breibandråd er opptatt av at dette tjenestetilbudet skal tilbys til konkurransedyktige priser, slik at ikke monopolsituasjonen i norsk ekom-infrastruktur påfører industri og næringsliv ekstra kostnader sammenlignet med internasjonale konkurrenter. I den sammenheng er det vert å merke seg at mye av norsk industri er «grisgrendt» lokalisert i hele landet. Distriktsprofil og regional samfunnsutvikling er derfor et svært viktig moment når behovene til industri og næringsliv vurderes.

9. april 2021

For Arbeidsutvalget i Nasjonalt breibandråd

Torgeir Selle og Hans Inge Gloppen